

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl samosoudcem Mgr. Janem Šmakalem ve věci

žalobce: Z. V.
zastoupený advokátem Mgr. Zdeňkem Honzíkem,
sídlem Rooseveltova 49/16, Plzeň,
proti
žalované: Česká správa sociálního zabezpečení,
sídlem Křížová 1292/25, Praha,

o žalobě proti rozhodnutí žalované č. j. X. ze dne 25. 9. 2023,

takto:

- I. Rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení č. j. X. ze dne 25. 9. 2023 a jemu předcházející rozhodnutí č. j. X. ze dne 20. 4. 2023 se ruší a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná je povinna nahradit žalobci náklady řízení ve výši 6 292 Kč k rukám zástupce žalobce Mgr. Zdeňka Honzíka, advokáta, a to do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Řízení před správním orgánem

1. Žalobce byl v roce 2018 shledán invalidním v třetím stupni. Rozhodnutím č. j. X. ze dne 20. 4. 2023 žalovaná snížila žalobci výši invalidního důchodu na důchod pro invaliditu druhého stupně, neboť na základě posudku lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení Plzeň-jih dosahoval pokles žalobcovy pracovní schopnosti 55 %. Podle § 39 odst. 2 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, se v takovém případě jedná o invaliditu druhého stupně.
2. Žalobce proti tomuto závěru brojil námitkami. Požádal o přehodnocení rozhodnutí a doložil další lékařské zprávy. Uvedl, že zdravotní problémy má každý den (bolesti a motání hlavy, špatnou koordinaci těla, pocity na zvracení, bolesti zad, trpí velkou únavou) a rovněž každý den užívá léky na bolest. Problémy má i při běžných činnostech. Podle lékařů je jeho stav stabilizovaný, ale neměnný. Žalovaná rozhodnutím č. j. X. ze dne 25. 9. 2023 snížila výši invalidního důchodu žalobce na důchod pro invaliditu prvního stupně. V řízení o námitkách nechala vypracovat posudek svým lékařem, z něhož vyplynulo, že hlavní příčina nepříznivého zdravotního stavu žalobce spadá pod kapitolu VI (Postižení nervové soustavy), položku 11c (Migréna; forma s těžkým průběhem, dlouhotrvající záchvaty se silně vyjádřenými průvodnými jevy, pauzy mezi záchvaty jen několik dní, status migrenosus, některé denní aktivity omezeny při záchvatu a mezi záchvaty vykonávány s obtížemi) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity). Pro míru poklesu pracovní schopnosti u tohoto postižení vyhláška o posuzování invalidity stanovuje rozmezí 25–35 %. Posudkový lékař zvolil s ohledem na tíži onemocnění horní hranici uvedeného rozmezí, tedy 35 %. Podle § 3 odst. 2 vyhlášky o posuzování invalidity zvýšil tuto hodnotu o 10 %, celkově tedy pokles pracovní schopnosti žalobce činí 45 %.

II. Řízení před soudem

3. Proti rozhodnutí žalované žalobce brojil žalobou. Namítl, že jeho zdravotní stav nebyl správně posouzen. Ani lékaři se neshodli na míře poklesu jeho pracovní schopnosti, kdy nejdříve pokles jeho pracovní schopnosti činil 55 %, a poté již pouze 45 %. Žalovaná v napadeném rozhodnutí zcela pominula posudek lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení Plzeň-jih. V řízení před žalovanou nebyly zohledněny jeho motorické problémy (točení hlavy) a další zdravotní problémy, kvůli kterým není schopen výkonu jakékoliv výdělečné činnosti. Jeho zdravotní stav ho fakticky vyloučil i z běžných aktivit a ze společenského života.
4. Žalovaná s žalobou nesouhlasila, ve vyjádření odkázala na závěry vlastního námitkového a posudkového řízení. Závěry napadeného rozhodnutí vycházely z dostatečně a objektivně zjištěného skutkového stavu. Lékař žalované dospěl k závěru, že posudek lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení Plzeň-jih nelze potvrdit. Na závěr žalovaná navrhla důkaz posudkem Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí k posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti žalobce.

Ústní jednání

5. Při ústní jednání strany setrvaly na svém procesním stanovisku. V rámci dokazování soud provedl důkaz posudkem posudkové komise (č. l. 32–39 soudního spisu). Tento posudek úplně a přesvědčivě vypovídá o zdravotním stavu žalobce a zároveň plně odpovídá i na námitky žalované (podrobnosti níže). Za toho stavu soud neprováděl další dokazování, neboť by bylo nadbytečné

III. Posouzení věci

6. Napadený výrok rozhodnutí žalované krajský soud přezkoumal podle § 75 odst. 2 soudního řádu správního (dále též „s. ř. s.“) v mezích žalobních bodů a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

Obecná východiska

7. Předmětem řízení bylo posouzení nároku žalobce na invalidní důchod, tedy na dávku podmíněnou dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem. Podle § 39 odst. 1 a 2 zákona o důchodovém pojištění, platí, že pojištěnec je invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejmeně o 35 % (odst. 1). O invaliditu prvního stupně se jedná, jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejmeně o 35 %, avšak nejvíce o 49 % [odst. 2 písm. a)]. O invaliditu druhého stupně se jedná, jestliže jeho pracovní schopnost poklesla nejmeně o 50 %, avšak nejvíce o 69 % [odst. 2 písm. b)]. O invaliditu třetího stupně se jedná, jestliže jeho pracovní schopnost poklesla nejmeně o 70 % [odst. 2 písm. c)]
8. V přezkumném řízení soudním jsou k posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti osob i k zaujetí posudkových závěrů o invaliditě ze zákona povolány Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (§ 4 odst. 2 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení). V soudní praxi je důkaz posudkem posudkové komise chápán jako případ předepsaného důkazu (srov. rozsudek NSS č. j. 2 Ads 58/2003-75 ze dne 4. 12. 2003, č. 133/2004 Sb. NSS).
9. Soud hodnotí posudek jako každý jiný důkaz v rámci volného hodnocení důkazů (§ 77 odst. 2 s. ř. s.). Nejsou-li namítány jiné vady řízení, soud v řízení o žalobě proti rozhodnutí orgánů sociálního zabezpečení ve věci invalidity ověřuje pouze to, zda je posudek posudkové komise úplný a přesvědčivý (např. rozsudek NSS č. j. 4 Ads 13/2003-54 ze dne 25. 9. 2003, č. 511/2005 Sb. NSS), případně – namítá-li to žalobce – zda byla příslušná posudková komise řádně obsazena (např. rozsudek NSS č. j. 6 Ads 11/2013-20 ze dne 15. 5. 2013). Posudek, který splňuje požadavek úplnosti a přesvědčivosti a který se vypořádává se všemi rozhodujícími skutečnostmi, bývá zpravidla rozhodujícím důkazem pro posouzení správnosti a zákonnosti přezkoumávaného rozhodnutí (např. rozsudek NSS č. j. 4 Ads 61/2010-63 ze dne 11. 11. 2010, č. 2240/2011 Sb. NSS).
10. Z těchto důvodů si soud vyžádal, aby posudková komise, konkrétně odbor posudkové služby v Plzni, vypracovala posudek o zdravotním stavu žalobce. Zároveň tento postup navrhla i samotná žalovaná.

Závěry posudkové komise

11. Posudková komise dospěla k závěru, že pracovní schopnosti žalobce k datu vydání napadeného rozhodnutí poklesly o 70 %, a proto se v jeho případě jednalo o invaliditu třetího stupně podle § 39 odst. 2 písm. c) zákona o důchodovém pojištění. Posudková komise u žalobce shledala dominantním postižením, jak ho vymezuje kapitola XV (Funkční poruchy, postižení po úrazech, operacích), oddíl A (Postižení hlavy, krku, těla), položka 1d (Funkční

poruchy po úrazech hlavy, klenby nebo baze lební, mozku; těžké postižení, výkon některých denních aktivit podstatně omezen) přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Pro tuto diagnózu vyhláška o posuzování invalidity stanovuje rozmezí 50-60 %. Míru poklesu pracovní schopnosti posudková komise stanovila 60 %, přičemž přihlédla i k psychiatrickému postižení žalobce. Podle § 3 odst. 2 vyhlášky o posuzování invalidity tuto hodnotu zvýšila o 10 %. Celkově tedy pokles pracovní schopnosti žalobce činí 70 %. Za datum vzniku příslušného stupně invalidity u žalobce posudková komise určila den 22. 11. 2018. Platnost stanovila trvale vzhledem k charakteru postižení.

12. Posudek splňuje formální náležitosti vyžadované § 7 vyhlášky o posuzování invalidity, včetně závěru o tom, že žalobce není schopen pokračovat v předchozí výdělečné činnosti (hodnocen jako soustružník). Obsahově se posudek úplně vypořádal s námitkami žalobce a s lékařskými zprávami, které předložil v řízení před soudem.

K námitkám žalované vůči posudku

13. Žalovaná s posudkem nesouhlasila. Považovala jej za nadhodnocený, neboť posudková komise dospěla k závěru, že se u žalobce jedná o invaliditu třetího stupně pouze na základě jeho subjektivních stesků a účelově dodatečně doplněných lékařských zpráv. S tvrzením posudkové komise, že stav žalobce omezuje jeho některé každodenní aktivity, nesouhlasila. Toto tvrzení nebylo ničím podloženo. Zdravotní stav žalobce byl stabilizován a žalobce se na své zdravotní postižení adaptoval. Nedošlo ke zlepšení ani zhoršení jeho zdravotního stavu. Žalobce má ve svém věku předpoklady pro rekvalifikaci. Žalovaná byla toho názoru, že žalobce je schopen výkonu jednoduché práce ve zkráceném úvazku, eventuálně práce z domova. Námitky žalobce ohledně potíží při hledání zaměstnání nebyly pro posouzení věci rozhodné.
14. Této námitce nelze přisvědčit. U žalobce byla v minulosti opakovaně konstatována invalidita třetího stupně. Aktuálně dle neurochirurga není možné žalobci nabídnout žádné další operační řešení; stav i přes operační a konzervativní řešení zůstává trvalý. Dle algeziologa bude léčba dlouhodobá s nejistou prognózou. Potentnější analgetika některé projevy u žalobce zhoršují, takže možnost farmakoterapie je omezená.
15. Tyto závěry lze shrnout tak, že vskutku nedošlo ke zlepšení či zhoršení stavu, nicméně posudková komise tento stav hodnotí jako závažnější, než jak jej hodnotil lékař ČSSZ. Tyto závěr nejsou nijak nesrozumitelné či excesivní z okolností případu a předešlých hodnocení – lékař OSSZ ostatně stav žalobce hodnotil podobně jako posudková komise podle kapitoly XV oddílu A, považoval jej nicméně „jen“ za středně těžké postižení podle položky 1c.
16. Z námitek žalované pak není zcela zřejmé, v čem měly být zohledněny subjektivní stesky, resp. v čem posudková komise pochybila – které stesky žalobce lze považovat za posudkově významné a které naopak nelze. Nejasné je též námitky vůči „účelovému“ předložení nových lékařských zpráv. Žalovaná neuvedla, že by některé předložené lékařské zprávy nebyly způsobilé vypovídat o stavu žalobce v době rozhodnutí a soud takové neshledal. Potud se tedy jeví, že předložené lékařské zprávy byly účelové jen v tom smyslu, že jde o *objektivizované odborné* podklady s účelem zapříčinit úspěch žalobce ve sporu.
17. Lze tak shrnout, že *prostý nesouhlas žalované s odborným posudkovým zhodnocením* není pro rozhodnutí soudu významný. Potřeba doplnění dokazování je dána v případě vadného posudku, tj. posudku neúplného či nepřesvědčivého, popřípadě posudku rozporovaného nějakým dalším odborným podkladem (např. znaleckým posudkem předloženým některou ze stran; srov. přiměřeně rozsudek NSS č. j. 3 Ads 20/2008-141 ze dne 6. 8. 2008). Naopak

není třeba dokazování doplňovat tehdy, kdy je posudek bez vad, ale procesní strana jej považuje za příliš (ne)příznivý z hlediska odborného posouzení (srov. rozsudek NSS č. j. 10 Ads 116/2014-46 ze dne 8. 7. 2015). Šlo by fakticky o procesně nehospodárný pokus, jestli posouzení náhodou nedopadne jinak. To je postoj sice subjektivně pochopitelný, pokud však pro něj nejsou dány rozumné objektivní důvody, musí odborné posuzování někdy skončit.

18. Z uvedených důvodů soud posudek vyhodnotil jako úplný a přesvědčivý.
19. Protože posudek splňuje požadavky setrvale kladené na tento typ důkazu, řádně prokazuje skutkový stav k datu vydání napadeného rozhodnutí žalované. Jasně z něj plyne, že pokles pracovní schopnosti žalobce odpovídá 70 %, což podle § 39 odst. 2 písm. c) zákona o důchodovém pojištění odpovídá invaliditě třetího stupně, která byla dána jak ke dni napadeného rozhodnutí žalované o námitkách, tak i ke dni jemu předcházejícího rozhodnutí o snížení výše invalidního důchodu žalobci.

IV. Závěr

20. Jelikož žalovaná v námitkovém řízení vycházela z toho, že žalobce je invalidní v prvním stupni, bylo její rozhodnutí založeno na nedostatečně zjištěném skutkovém stavu. Touto vadou bylo zatíženo i jemu předcházející rozhodnutí, ve kterém žalovaná vycházela z toho, že žalobce je invalidní ve druhém stupni. Soud proto obě rozhodnutí zrušil pro vady podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. a věc jí vrátil k dalšímu řízení (§ 78 odst. 1, 3 a 4 s. ř. s.).
21. Žalovaná bude v dalším řízení vycházet ze skutkového stavu zjištěného na základě provedeného dokazování v soudním řízení, tedy že **invalidita třetího stupně žalobce vznikla ke dni 22. 11. 2018 a nadále trvá** (§ 78 odst. 6 s. ř. s.).
22. Procesně úspěšný žalobce má právo na náhradu nákladů řízení, které účelně vynaložil vůči procesně neúspěšné žalované (§ 60 odst. 1 věty první s. ř. s.).
23. Náhrada nákladů řízení se skládá z odměny advokáta za čtyři úkony právní služby po 1 000 Kč podle § 9 odst. 2, § 11 odst. 1 písm. a), d), g) advokátního tarifu (převzetí a příprava věci, žaloba a replika z 22. 4. 2024 jako podání ve věci samé, účast na jednání před soudem) a čtyři související paušální náhrady hotových výdajů po 300 Kč. Celkově tedy 5 200 Kč. Tato částka se zvyšuje o 1 092 Kč, neboť zástupce žalobce je plátcem daně z přidané hodnoty. Celkově žalobci na nákladech řízení náleží částka ve výši 6 292 Kč, kterou je žalovaná povinná uhradit k rukám advokáta Mgr. Zdeňka Honzíka, a to do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu do dvou týdnů od jeho doručení. Lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni.

Plzeň 25. dubna 2024

Mgr. Jan Šmakal v.r.
soudce